NYSÅGAT

Nr 1 • 2011

Sverige och Norges ledande tidning om småskalig träförädling

Nya sågblad håller 5 x längre SIDAN 3

Projekt runt Solosåg fick medalj SIDAN 4

Nya kurser på Internet och i praktiken SIDAN 23

Alm och hästar som affärsidé

SIDAN 7

Skapar sig en framtid på landet

SIDAN 12

Bygger träbåtar mitt i Stockholm

SIDAN 11

När jag startade ny karriär blev det modernt med trä

Genom åren har jag hört många kunder säga att de tänker köpa Solosåg och hyvelmaskin som en förberedelse inför pensionen. När de passerar 65 år ska de börja ett nytt liv, med att bygga nytt, bygga om och bygga till. Lika ofta har jag hört att kunderna verkligen fått ett nytt liv, tack vare tillgång till skog och maskiner som hjälper dem att förädla naturens gåvor.

Nu är jag där själv. Jag har trappat ned på mitt engagemang i Logosol, är styrelseordförande och deltar inte längre i det dagliga arbetet. Istället har jag startat en ny karriär och ägnar mesta tiden åt att bygga ett nytt hus på Östanbäcken i Härnösand, stadens äldsta bostadsområde som byggdes upp efter den förödande ryssbranden 1721.

I den här känsliga miljön fungerar inte ett prefabricerat kataloghus. Huset måste se ut och kännas som om det byggdes för länge sedan. Samtidigt ska det vara modern med låga driftskostnader.

Den som själv förädlar sitt virke har unika möjligheter att klara den känsliga balansen. Som läsare av min byggblogg på www.nysagat.se har förstått, bygger vi med masonitebalkar. Det är en spännande teknik som gör att köldbryggorna nästan försvinner och som minskar värmeförlusterna genom väggar och tak. Det är fullt möjligt att tillverka balkarna själv, men vårt fall räckte inte tidsplanen till. Vi köpte färdiga.

Däremot ska allt synligt trä sågas och hyvlas på Logosols maskiner. För att få rätt yta och bra dimensioner ska fasadbräderna ramsågas. Östanbäckens gamla hus har fasader med ribb där bredden på underlagsbräderna varierar mellan fem och tio tum. Genom att såga själva, kan vi utnyttja stockarna maximalt och få rätt utseende på fasaden.

Alla fasadbräder ska placeras med kärnsidan utåt och toppen nedåt. Kärnvirket sätter vi på syd- och västsidorna, medan virke av sämre kvalitet hamnar i norr och väster. Det kommer att fördubbla livslängden på fasaden.

Invändigt ska trägolv, paneler, lister och innertak producerat med olika maskiner från Logosol. Besökarna kommer att uppleva att de kommer in i ett äldre hus i nyskick, inte i ett nybygge.

Projektet väcker minnen från när vi byggde villa på 1970-talet. Skillnaden är att jag numera kan ägna mig fullt ut åt bygget, utan att behöva ta hänsyn till karriär och småbarn. Det är en fantastisk känsla att uppslukas av projektet och riktigt njuta. Men samtidigt känns det som om det var igår som vi byggde det gamla huset. Det beror inte bara på att tiden går allt snabbare ju äldre man blir.

När vi bläddrar i heminredningstidningar så känns mycket bekant. Modet har gått varvet runt och dagens trender är mer trä än på 70-talet. Råsågat och vitmålat virke på väggarna och knappt en tapet i sikte. Det skulle inte förvåna mig om de har medaljonger när de dyker upp igen.

I senaste numret av tidningen Allt i hemmet uttalar sig Lotta Alvar, chef för Svenska Moderådet. Hon hävdar att ungdomarna faller som furor för väggar à la 70-talsbastu, golv av rustika plank och trädetaljer från naturen i inredningen.

Enligt henne är den starka trenden rättvis handel, klimatsmart, ekologi och hållbarhet. Den stora inspirationskällan är konstnären Carl Larssons fru Karin som skapade ett, enligt dagens trender, otroligt modernt hem i värmländska Sundborn med uppfinningsrikedom och återanvändning.

Konstnärshemmet i Sundborn var en förebild för oss som inredde våra hem på 1970-talet. Nu är vi där igen. Skillnaden är att få på den tiden reflekterade över klimatpåverkan och resursanvändning.

Sedan starten 1989 har vi på Logosol haft låg miljöpåverkan och klok resursanvändning för ögonen när vi utvecklat våra produkter. Modets växlingar har vi inte tänkt så mycket på. Vi har pratat oss varma för trä oavsett trender.

Det känns ovant att vara modern, men samtidigt väldigt trevligt när jag med ålderns rätt bytt karriär och ägnar dagarna åt att bygga.

Nej, nu måste jag sluta skriva. Snickaren på bygget saknar sin hantlangare.

Bengt-Olov Byström

Logosol på turné hela 2011

Under det här året storsatsar Logosol på att möta kunder över hela landet. Bland annat blir det öppna hus där hela maskinprogrammet visas i Järvsö, Arvika och Åtvidaberg.

Logosol deltar som vanligt i alla stora skogsmässor under året. Men under 2011 får du fler tillfällen att möta Logosol och i detalj undersöka maskinerna och träffa telefonrösterna.

I höstas bjöd Logosol på Öppet Hus i Härnösand. Det blev mycket uppskattat och lockade kunder och intresserade från hela Norrland. Nu upprepas det på tre platser. I Järvsö i Hälsingland, i värmländska Arvika och i Åtvidaberg, Östergötland.

Boka redan nu in 14 maj i Järvsö, 17 september i Arvika och 24 september i Åtvidaberg. Då har du chansen att se större delen av Logosols program i drift.

Logosol kommer givetvis till årets två stora skogsmässor, SkogsNolia i Umeå och SkogsElmia i Jönköping.

Här följer de viktigaste hållpunkterna under Logosols turné 2011.

24-26 mars: Milamässan, Malmö
1 maj: Godegårds Marknad, Motala.
14 maj: Öppet Hus, Järvsö
19-21 maj: Maskinexpo, Stockholm.
26-28 maj: SkogsElmia, Jönköping.
16-18 juni: SkogsNolia, Umeå.
14-15 juli: Sjöbo marknad, Sjöbo.
18-20 juli: Kiviks marknad, Kivik.
6-14 augusti: Stora Nolia, Umeå
9-11 september: Swedish Wood Expo, Rättvik.
17 september: Öppet hus, Arvika.
24 september: Öppet hus, Åtvidaberg.

För löpande information, beställ Logosols nyhetsbrev med e-post på www.logosol.se

NYSÅGAT

Nysågat är en nyhetstidning om småskalig träförädling och skogsbruk, som utges av Logosol. Det är fritt fram att återge artiklar om du anger källan. Kontakta Logosol för bilder.

Ansvarig utgivare:
Bengt-Olov Byström

Redaktion:
Janne Näsström, Marie Welander, Bengt-Olov Byström, Malte Frisk, Sara Boström, Per Karlsson och Richard Nobel.

Fotografer:
Janne Näsström och Lars Wahlström

Annonser:
Per Karlsson, 0611-182 85

Tryck:
GTC, februari 2011

Nysågat finns även på Internet, med uppdaterade nyheter och filmer hela året.
www.nysagat.se

LOGOSOL
Bäst på småskalig träförädling

Nyhet bara hos Logosol:

HSS sågblad

Nu presenterar Logosol bladet till bandsågar med fem gånger längre liv.
Det är ett bimetallblad utvecklat av Håkansson Sågblad med tänder av HSS.
– De håller betydligt längre än vanliga tandspetshärdade sågblad, säger Leif Håkansson.

Efternamnet till trots har Leif ingen koppling till sågbladstillverkaren. Han driver Flintarp Snickeri utanför Laholm och kontaktade Logosol i sin jakt på ett mer hållbart sågblad. I produktionen använder han mycket torr ek.

– Ek som torkat 7-8 år är för hård för vanliga tandspetshärdade band, säger Leif som fick möjlighet att testa de nya HSS-bladen.

Han köper ek i block och sönderdelar dem på en större snickeribandsåg. De nya bladen finns i olika längder och bredder, för både stockbandsågar och snickeribandsågar.

Leif är nöjd med resultatet.

– Bladen håller skärpan 4-5 gånger längre. De är lite styvare så de passar inte för figursågning men desto bättre när man sågar rakt, säger han.

För den som vill figursåga rekommenderas ett smalare blad än normalt. Men i ett sågverk ger samma bredd som vanliga blad rakare sågning.

BEPRÖVAD TEKNIK

Bimetallblad har använts för metallbearbetning i bortåt 40 år. Det är med andra ord en beprövad produkt, som nu finns tillgänglig för sågning i trä. Till skillnad från sågklingor med pålödda hårdmetallskär, är det hårdare stålet integrerat i bandet. Det är ingen risk att tänderna släpper.

– Bladen kan dessutom slipas om ungefär fem gånger, säger Lennart Schwartz hos tillverkaren Håkansson Sågblad.

Ett vanligt tandspetshärdat blad kan slipas dubbla antalet gånger, men eftersom HSS-bladet håller fem gånger längre så blir resultatet avsevärt bättre livslängd. Även om bandet kostar lite mer, är det en lönsam affär för den som sågar mycket.

– Störst nytta gör de nya bladen på en stockbandsåg, men vi har även HSS-blad i dimensioner som passar snickeribandsågar, säger Lennart Swartz.

JORD OCH SAND

HSS-blad är mer motståndskraftiga mot jord och sand i barken, men inte outslitliga. Sand och andra föroreningar är slipmedel som med tiden nöter även en diamantklinga.

– För den som sågar mycket och i hårda träslag så är HSS-blad väl värda att testa. Man kan såga längre mellan slipningarna och sänker kostnaden per meter sågning, summerar Lennart Schwartz.

VÄXER med eldrift

Logosols stockbandsåg LumberLite har blivit ännu intressantare som gårdssågverk. Nu finns det även med elmotor, vilket gör att den ledigt klarar av grova stockar upp till 65 centimeter.

LumberLite är utvecklad av Logosols samarbetspartner Norwood i Kanada. Det är en ny konstruktion som lanserades i både Nordamerika och på de nordiska marknaderna under 2010. Först fanns den bara med bensinmotorer på 9 respektive 13 hk.

Nu har det smidiga sågverket elektrifierats av Logosol, med högeffektiva elmotorer på 4 respektive 8 kW. Mätt som hästkrafter har den större motorn en maxeffekt på över 20 hk.

LumberLite är av en klassisk sågverkstyp som funnits länge i Kanada, kallad backyard sawmill. Det är en smidig och tillförlitlig konstruktion anpassad för barrskog. Sågar du i huvudsak gran och fura upp till 65 cm, så är det här ett mycket bra sågverk till vettigt pris. Sågar du däremot ek och andra grova och hårda träslag, rekommenderas den större modellen Logosol LM Pro.

Samtidigt har Logosol anpassat timmerfräsen LM410 till den smalare rälsen jämfört med LM Pro.

– Egentligen har vi utvecklat en ny variant för LM Pro, som har större spårvidd än föregångaren och anpassat den första modellen till LumberLite, säger Jonas Höglund på Logosols utvecklingsavdelning.

Båda varianterna har större spårvidd, vilket innebär att Logosol numera har en timmerfräs till fler stockbandsågar av andra fabrikat. Som exempel passar LM410 till och används på flera av WoodMizers sågverksmodeller.

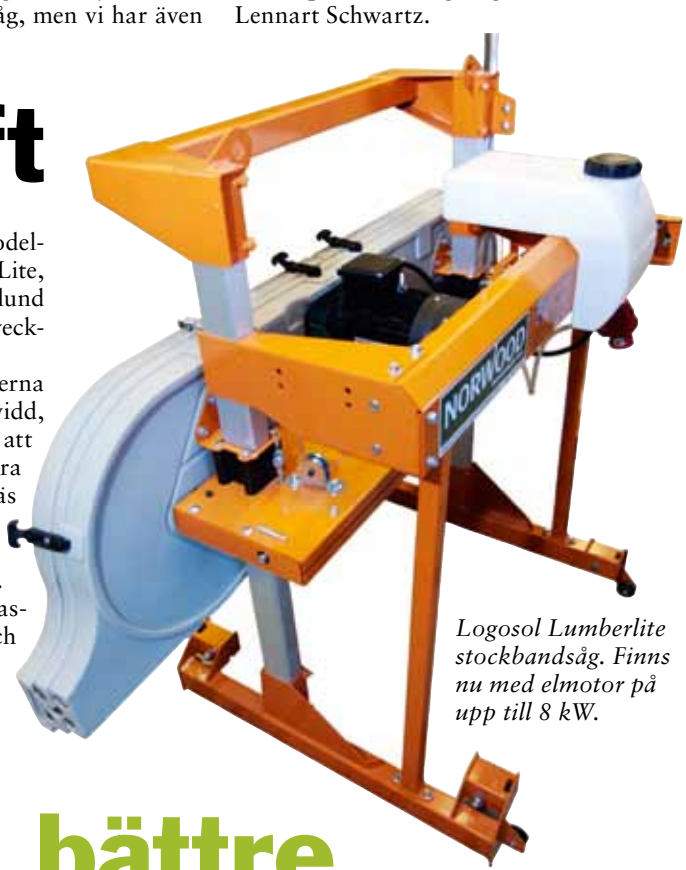

Logosol Lumberlite stockbandsåg. Finns nu med elmotor på upp till 8 kW.

Maskinerna blir bara bättre

Fem personer arbetar med att utveckla tillbehör till Logosols maskiner
– Det gör att Logosols kunder kan förbättra sin utrustning och anpassa den efter förändrade behov, säger produktchefen Mattias Byström.

Han deltar själv i utvecklingsarbetet, men för de tunga insatserna svarar Jonas Höglund och Erik Svensson. Gruppen har hjälp av teknikerna Tommy Wikström och Nenos Hido med att bland annat bygga prototyper.

– När jag köper utrustning, så vill jag ha saker som inte blir omoderna nästa vecka. Om man investerar i en maskin från Logosol, så ska den göra nytta i många år framåt, säger Jonas Höglund.

Vid intervjun finns ett nytt tillbehör till Logosols bandsågverk på datorskärmen. Vad det är kan vi inte avslöja, men det kommer att öka nyttan av en stockbandsåg.

Som Logosolkunder redan förstått, arbetar Logosol med ett utprovat system av komponenter. Ett exempel är linjalen till Solosågen. Profilen har sett likadan ut i 20 år och används på M5, M7 och som linjal till Big Mill.

Det här gör att det mesta som nyutvecklas till den senaste varianten av Solosågen M7 även passar på en Solosåg från 1990. Har du ett så gammalt sågverk, kan du uppgradera det med till exempel elsågaggregat och friktionsmatning.

– Ledstjärnan i vårt utvecklingsarbete är att varje maskin från Logosol ska kunna användas och utvecklas många år framåt, säger Mattias Byström.

Logosols utvecklare Jonas Höglund och Erik Svensson (t v).

Fattiga behöver verktyg, inte hjälp

Burkina Faso i västra Afrika är ett av jorden tio fattigaste länder. Landet behöver inte hjälp utan verktyg för att utvecklas. Ett av verktygen är en Solosåg, som nu används för att bygga ett sjukhus.

Ingrid och Bertil Johansson från Fjugesta har arbetat i Burkina Faso sedan 1970-talet, först som missionärer, idag genom organisationen Västafrikahjälpen. Verksamheten bygger på gåvor och ideellt arbete i Sverige.

– Varenda krona går oavkortat till Burkina Faso, säger Bertil.

För drygt 30 år sedan deltog han i ett projekt där man planterade träd av arten Melina. Träden är idag så grova att en vuxen man inte når runt dem. De är mogna att förädlas och användas för landets utveckling. För detta ändamål används en Solosåg M7, med både motorsåg och elsågaggregat.

AKUTA BEHOV

Virket används för att bygga ett sjukhus i storstaden Bobo-Dioulasso med två miljoner invånare. Där finns bara ett sjukhus med fyra operationssalar. Behovet av fler operationssalar och vårdplatser är minst sagt akut.

Med svensk finansiering genom Västafrikahjälpen håller ytterligare ett sjukhus på att byggas med tre operationssalar. Själva byggnaden uppförs i natursten som huggs i närområdet. Ett trähus skulle inte fungera beroende på termiter. Däremot tillverkas alla innertak, inredning, hyllor och mycket annat av den planterade och solosågade skogen.

MEDALJ AV PRESIDENTEN

– Sågverket illustrerar problemet i landet. Här finns välutbildade och hårt arbetande människor, men de saknar verktygen för att utveckla landet. Det är som att stå framför ett träd. Utan ett sågverk kan man inte förädla det till byggmaterial, oavsett hur välutbildad man är, säger Bertil.

För sina insatser under många belönades han och Västafrikahjälpen med en medalj av Burkina Fasos president Blaise Compaoré vid en ceremoni i huvudstaden Ouagadougou i slutet av förra året.

Genom att det mesta av byggmaterialet produceras lokalt, skapas även arbetstillfällen under byggprocessen. Även små penninggåvor ger stora resultat. 100 kronor räcker till 50 byggblock i natursten. Det skapar jobb år stenhuggaren, muraren och hans hantlangare.

www.nysagat.se har mer information om projektet. Västafrikahjälpens egen hemsida hittar du på www.vastafrikahjalpen.se. Vill du bidra med pengar, sätter du in dem på bankgiro 480-9711 och märker talongen ”sjukhusbygge”.

Solosågen används för att såga träd planterade för 30 år sedan.

Sjukhuset är det andra i en storstad med två miljoner innevånare. När bygget står klart har regionen sju operationssalar.

100 kronor till sjukhusbygget räcker till 50 handhuggna byggblock.

Premiär

Skog & Trädgårds

webshop

Nu satsar vi vidare på att bli bäst på produkter som du använder i skogen eller i trädgården. I vår nya webbutik kommer du hitta produkter som gör ditt jobb lite enklare. Vi vill även vara bäst på tillgänglighet. I vår webbutik skall du när som helst kunna beställa dina maskiner och varor utan att behöva ringa oss. Logga helt enkelt in i butiken och skapa ett konto så skickar vi dig inloggningsuppgifter.

Välkommen till vår webbutik!
Björn Jonsson

Skog & Trädgård
www.skogtradgard.com
Ope 175, 831 92 Östersund, tel: 063-354 45

Grilllkåta med plats för hela jaktlaget

– Utan Jannes Solosåg hade vi inte kunnat bygga grillkåtan. Det säger Anders Lundell, ordförande i Östanbäcks Jaktklubb i Valbo väster om Gävle.
Janne heter Lutti i efternamn och grillkåtan har plats för 20 personer sittande vid bord runt en öppen eld.

Klubben är ett ovanligt aktivt jaktlag med 15 medlemmar. De väljer att kalla sig klubb för att understryka att verksamheten är mer än jakt. Medlemmarna träffas året runt och gör annat på jaktmarkerna än att skjuta älgar.

– Vi har en ovanligt bra sammanhållning och även bra samarbete med jaktlaget på grannfastigheten. Jaktlagen har gemensam efterjakt och har även byggt ett slakteri tillsammans, säger vice jaktledaren Arve Forsberg.

FÖRDELEN MED FÅ ÄLGAR

Jaktlaget har hållit ihop i många år och nya medlemmar tillkommer i lagom takt. Och det är inte bara jägarna som träffas utan även deras familjer deltar också i verksamheten.

Jaktmarkerna är en gammal fäbodvall. Det finns inget kvar av den gamla bebyggelsen, men jaktlaget har flyttat hit flera timrade stugor, byggt en bastu med tillhörande bad i bäcken som utgör gräns till nästa fastighet samt uppfört pass och annat som krävs för lyckad jakt.

– Under första veckan av älgjakten bor hela jaktlaget på fäbodvallen, berättar mannen med Solosågen, Janne Lutti.

Det är en av förklaringarna till den goda sammanhållningen. En annan kan vara tilldelningen av älgar.

– Vi har dålig tilldelning, två vuxna älgar och två kalvar. Det har hänt att vi varit färdigskjutna efter 3-4 dagar, säger Anders Lundell.

SAMLINGSLOKAL PÅ ROT

Jägarna stannar kvar hela veckan även om älgarna tar slut. Umgänget i goda vänners lag är lika viktigt, rentav viktigare än själva jakten.

När den sociala delen av verksamheten är så viktig, så behövs det en samlingslokal. För några år sedan besökte medlemmarna jaktlaget i grannbyn och inspirerades av deras grillkåta, med plats för hela laget.

För Östanbäcks del krävdes en större grillkåta. Sonderingar visade att bygget med köpt virke kostar mer än vad klubben mäktade med. Men lösningen fanns utanför knuten, skogen som växer på fastigheten och den Solosåg M5 som Janne Lutti köpte för ett par år sedan. Samlingslokalen fanns så att säga på rot.

– Jag hade länge funderat på sågverk och gjorde slag i saken när vi övertog hustruns föräldragård, berättar han.

SÅGA ÄR TERAPI

När beslutet om grillkåtan fattades våren 2010 hade han sågat in sig så pass att han åtog sig att sköta sågningen av allt virke. Till själva byggnaden användes gran och till bänkar och bord inomhus asp.

– Att stå ute i skogen och såga är ren terapi, säger Janne.

Tidigare drev han eget företag i VVS-branschen och jobbade i princip alla dygnets vakna timmar. Passionen för segling fick stå åt sidan, men genom att avveckla företaget och bli anställd återupptäckte han fritid och rekreation med sågverkets hjälp.

Att sågningen blev till glädje för hela jaktlaget gjorde inte nöjet mindre. Kåtan invigdes med en stor fest för hela laget med anhöriga lördagen före älgjakten. Även gamla medlemmar var inbjudna. I vår blir det en liknande fest i samband med den årliga passdagen då jägarna samlas för att reparera pass och annat efter vintern, givetvis med virke som Janne och en annan jägare med eget sågverk har producerat.

Dessutom lär medlemmarna ta med sig både barn och barnbarn ut i skogen, för att njuta av naturen, bastubad och grillning över öppen eld. Numera vindskyddat under tak tack vare grillkåtan som jaktlaget med gemensamma ansträngningar har konstruerat och byggt.

Slutligen svaret på frågan om hur mycket det kostade att bygga en grillkåta med plats för 20 personer sittande vid bord.

– Under 5000 kronor. Den största kostnaden var skruv. Resten är medlemmarnas arbete, svarar ordförande Anders Lundell som tillägger att bygget med okantat virke bättre smälter in i naturen än en kåta av köpevirke.

Mitt i kåtan står en öppen elstad med en rejäl kåpa ovanför som tar hand om röken.

Receptet för sågning med hög precision

Om det blir VM i precisionssågning, så är frågan om någon kan slå Mats Kristoffersson i Arvika.
Han har förvandlat en förlängd Solosåg M7 till ett mobilt precisionsinstrument.

Spikrakt och varenda vinkel injusterad på hundradelen. Mats Kristoffersson har byggt en flyttbar stålram för sin Solosåg. Resultatet blir extrem precision oavsett vad eller var han sågar.

Mats är utbildad verktygsmakare och arbetade under många år som resemontör, med uppdrag över hela Norden. Bland annat har han varit med och byggt och renoverat flera av landets stora skogsindustrier.

Det här är krävande uppdrag där en dålig svets eller missade hundradelar kan stoppa en hel industri med gigantiska kostnader som följd.

– Som verktygsmakare så är man utbildad att dela varje millimeter i hundra delar, säger Mats.

Den inställningen tog han med sig vid renoveringen av det gamla vattensågverket i byn Dalen söder om Arvika, dit Mats flyttade i slutet av 1980-talet. I byn bor släkten Kristoffersson sedan generationer och här hälsade Mats på farfar och farmor när han var liten.

SOM FARMOR ÖNSKAR

– Jag minns att farmor blev så upprörd när hon såg hur markerna växte igen och saker fick förfalla, säger han och tittar ut genom fönstret.

I farmors anda deltog han i renoveringen av det gamla sågverket. På hans lott föll att återställa själva sågramen till nyskick. Verktygsmakare som han är så gjordes det med en precision på hundradelen. Men det var något annat som väckte hans intresse, att använda sågverket för att ta hand om skogen på gården, återställa hamla hagar och hindra markerna från att växa igen.

– Det är en fantastisk upplevelse att såga en stock. Tänk att något så fult kan innehålla något så vackert, säger Mats och får något drömskt i ögonen.

En gammal vattensåg med tillhörande kvarn är inte den mest praktiska utrustningen. Mats konstaterade att det fanns annat och modernare. Valet föll på en Solosåg M7, förlängd till 7,5 meter med tre stocklyftare.

– Jag förlängde sågverket för att tre stödjepunkter ger högre precision, inte för att såga långa stockar, säger Mats.

Andra som vill förbättra sågverkets precision brukar gjuta en betongplatta och bulta fast sågverket i den. Men för den som delar varje millimeter med hundra så var det inte tillräckligt. Istället svetsade Mats en ram av rejäla stålbalkar och satte den på hjul, för att kunna dra sågverket efter traktorn. Ramen har också utrustats med en uppfällbar plattform efter hela långsidan där operatören kan stå.

RÄTT HJULAXLAR

För den som blir inspirerad att göra något liknande, har Mats en erfarenhet att dela med sig av. Det är viktigt att hjulaxlarna är dimensionerade för uppgiften.

– De bästa hjulaxlarna är framaxlar från Mercedes 123-kaross, som byggdes på 1970-talet, säger han.

På ramen har sågverket bultats fast och justerats in med högsta precision. Även om han sågar mitt ute i skogen blir måtten så exakta som de någonsin kan bli, oavsett typ av sågverk.

I praktisk drift har sågverket visat sig uppfylla kraven på högsta precision. Mats har sågat en hel del och resultatet är förstklassigt. Förvisso är trä ett levande material, vilket gör att snickare delar metern istället för millimetern i 100 delar, men precisionen blir ändå något alldeles extra.

Idag driver Mats eget företag, i samma bransch som tidigare, men planerar att styra över mot träförädling och har en hel del idéer. Men först ska han bygga upp en riktigt bra maskinpark, som står redo när han tar steget.

I källaren väntar utrustning som ska spela en viktig roll i det projektet; Logosols största fyrkutterhyvel PH360, rikt- och planhyveln H410 och multifräsen MF30. Det är maskiner som passerat en verktygsmakares kritiska öga.

Vi ser med spänning fram emot hur Mats ska ta ut det alla bästa med högsta möjliga precision även ur dessa maskiner.

Såverket i sommarskrud, när det just blivit färdigt. Landgången på sidan är uppfällbar för att hela anläggningen smidigt ska kunna flyttas med traktor. **Foto: Privat**

Politikern som valde hästarna och skogen

Julhelgen blev en släktträff i skogen för familjen Genitz. Fr v Kjell, Per och Ulf.

För en svensk mjölkbonde finns två vägar att gå: Bli storskalig specialist eller småskalig mångbrukare. Ulf Genitz i Vara valde det senare.
– Jag ångrar mig inte, det här är mer omväxlande än att mjölka morgon och kväll, säger han.

Hjärtat i verksamheten är två maskiner från Logosol, bandsågverket LM40 och fyrkutterhyveln PH260.

Ulf och brodern Kjell tog över gården 1982 när deras pappa gick bort. Gården ligger i utkanten av Vara, på gränsen mellan slätten och skogen. Det var en mjölkgård med ett 80-tal kor plus rekrytering samt spannmålsodling.

På den tiden räknades det här som stordrift, men kraven ökade med tiden och 1999 stod Ulf vid ett vägskäl. Kjell hade valt en annan bana och arbetar idag på länsstyrelsen i Visby. Fortsatt mjölkproduktion krävde större ladugård och fler kor.

PREMIÄR PÅ MÄSSA

Ulf valde att avveckla kossorna, satsa på spannmålsodling och fylla ut vinterhalvåret med annat arbete. Det har blivit politiska uppdrag, jobb på ett sågverk, uthyrning av hus och på senaste småskalig träförädling i firman Genitz Hyvel & Såg.

– Vi har ett 20-tal byggnader på gården, så det finns hela tiden behov av virke, säger Ulf.

Med 13 hektar skog såg han möjligheten att sänka kostnaderna med eget sågverk och hyvel. Ett Logosol Norwood LM40 bandsågverk och Logosols fyrkutterhyvel PH260 införskaffades. Med utrustningen på plats konstaterade han att det även finns en marknad utanför gården.

– Vi presenterade sågning och hyvling på en näringslivsmässa här i Vara. Intresset var mycket större än vad vi hade trott. Informationsbladen tog slut och min hustru Gunilla fick åka hem och skriva ut nya, minns han.

BYGGER STALL

Sågverk och hyvelmaskin öppnade också dörrarna att förverkliga en annan idé. Vara satsar på att bli norra Europas centrum för hästar. Ulf hade en tom ladugård och började bygga om den till stall. Stallet är i det närmaste klart, med 18 boxar för uthyrning. Allt virke till projektet kommer från egen skog.

– Bara stallet har betalat hela investeringen i sågverk och hyvel, säger Ulf när han visar runt.

Till och med impregneringen av virket är av egen tillverkning. För några år sedan odlades lin på gården och det fanns kvar egenproducerad linolja. Allt trä till stallet har badats i linolja. Utöver att virket blev mer beständigt, fick det en vacker gulbrun kulör.

Dessutom har det blivit legosågning och specialtillverkning av både grova balkar och lister. Sågverk och hyvel har inte bara betalat sig utan bidrar idag till gårdens intäkter.

– Jag har även sågat till slöjdare som kommit med fruktträd och annat i korta bitar. Med lite fantasi så sågar man även småbitar med bandsågen, säger Ulf.

BYRÅKRAT MED MOTORSÅG

Det har också visat sig att han inte är hänvisad till den egna skogen för anskaffning av råvara. Regelbundet kommer erbjudanden att ta hand om träd. Det har blivit både ekar och almar som sågats upp för att säljas eller användas på gården.

Men det största skogsfyndet utanför gården gjorde Ulf under den gångna vintern, 130 granar. För lite för att avverka med maskiner, för grova att säljas som annat än flis.

– Fastigheten ägs av en farbror som inte klarade av att ta hand om träden, berättar Ulf.

Istället blev huggningen ett familjeprojekt för familjen Genitz. Brodern Kjell och sonen Per firade jul och nyår med motorsåg i skogen.

– Arbetskamraterna på länsstyrelsen trodde inte riktigt på mig när jag berättade om mina julplaner, säger Kjell och skrattar.

Nysågats utsände kan intyga att byråkraten behärskar motorsågen till fullo. Samt att sonen Per, som går på skogsbruksgymnasium, var det verkliga proffset och hade en del att lära sin pappa och farbror.

GROVA FYND I SKOGEN

Träden var minst sagt övergrova, några av dem med en diameter på dryga metern i rotänden. Rakvuxna och tätt mellan årsringarna. Riktiga praktträd som storsågverken inte klarar av och som den småskalige kan förädla till förstklassigt virke.

– När det är så här grovt så får man ut rejäla bitar även vid kvartersågning, säger Ulf.

Kvartersågning ger mer eller mindre stående årsringar, vilket är ett formstabilt virke för inredningssnickerier och som råvara för hyvling av lister och paneler.

I sin verksamhet sammanfattar Ulf Genitz vad småskalig träförädling handlar om: Att förverkliga sina drömmar och göra det som industrin inte klarar av, tillsammans med nära och kära.

En av 18 nybyggda boxar i stallet. Virket är från egen skog och har behandlats med egenproducerad linolja.

Familjens dröm blev verklig med ett eget sågverk

Att köpa en skogsfastighet mitt i västra Englands sjödistrikt, Lake District, borde inte vara möjligt. Det här är ett av Storbritanniens mest besökta turistmål.
– Jane kommer härifrån och grannarna är hennes släkt, säger John Cushnie och ser ut som han vunnit högsta vinsten när han lyfter upp en ekstock på sin Solosåg.

John och Jane Cushnie vid sågverket med barnen Lucie, Alice och Callum.

Jane är hustrun och tillsammans har de barnen Callum, 11 år, Alice, 9, och Lucie, 4. Familjen bor i en mindre stad 40 minuters resväg från den egna skogen.

På andra sidan sjön finns samhället Windermere. Pittoreskt men en turistfälla med oräkneliga hotell och värdshus. Fast i skogen råder det lugn som familjen Cushnie längtade efter när de köpte fastigheten 2003.

BÄTTRE FÖRÄDLA SJÄLV

Med svenska mått är det knappt en skog, men här finns tillräckligt med träd för att det ska kännas som storskogen för stadsbor.

– Jag är ingenjör till utbildningen, berättar John som idag arbetar för ett mobiltelefonbolag.

I skogen ser han inte bara avkoppling. Ingenjören inom honom ser också en möjlighet att förbättra och skapa. Därför införskaffades en Solosåg M7 för att ta hand om vindfällen och träd från gallringar.

– Fastigheten är alldeles för liten för att det ska löna sig att hyra in en entreprenör. Det är bättre att vi tar hand om träden själva, säger John.

NYTTA OCH AVKOPPLING

Enligt Jane är makens motiv inte så rationella som han framställer dem. Även om hans argument är oklanderliga ser hon en annan drivkraft.

– När vi ordnar fester här i skogen för våra vänner med familjer, så samlas papporna alltid runt sågverket, konstaterar hon.

Det är inte svårt att utläsa mellan raderna att hon menar att sågverket väcker pojken i vuxna män. På en direkt fråga erkänner John att det ligger något i det.

– Sågning är både intressant och avkopplande. Dessutom gör det nytta. Bättre arbetsplats än det här är svårt att tänka sig, säger John och sveper med armen över sjöutsikten.

PLANER FÖR FRAMTIDEN

På skämt brukar han kalla sågplatsen för sitt kontor, för att markera att det handlar om riktigt arbete. Han flyttar ibland ut sitt ordinarie arbete i skogen med mobiltelefonens hjälp.

Idag är skogen och sågverket i huvudsak rekreation och en källa till virke för eget bruk och till släkt och vänner. Bland annat har Solosågen levererat ask till en släkting som reparerar veteranbilar.

På sikt ska skogen bli en del av familjens försörjning. Tanken är att bygga några övernattningsstugor i närheten och ordna kurser med koppling till skogen.

Intresset för natur och skog ökar i Storbritannien. Som exempel är vedeldning på kraftig frammarsch.

– Det finns ett stort behov av att lära sig använda en motorsåg, ger John som exempel på framtida utbildningar.

Egen skog med eget sågverk i ett av Storbritanniens hetaste turistområden gör att drömmarna blir i allra högsta grad realistiska.

Småsågarna

Sveriges enda riksförbund för småskalig träförädling

Småsågarna har plats för alla träintresserade

Sveriges Småsågares Riksförbund eller ”Småsågarna” som vi kallar oss, är en ideell förening för all slags småskalig träförädling. Vi ger ut tidningen Småsågaren och arrangerar aktiviteter.

Välkommen som medlem!

Timo Andersson, ordförande

Bli medlem nu!

Medlemskap för 2011 kostar 500 kr. Som medlem får du tillgång till tidningsarkivet på webben, där alla nummer från starten 1995 finns att läsa som PDF. Din prenumeration startar med nr 1/2011.

Betala till plusgiro 26 20 90-4 och ange ”ny medlem”, namn, adress samt gärna telefon och mejl.

Alla utgåvor av Småsågaren finns i vårt arkiv på webben.

info@smasagarna.se • www.smasagarna.se

Så blir du effektiv

Det är inte matningshastigheten som bestämmer dagsproduktionen vid träbearbetning.
– Det viktiga är hur man lägger upp sitt arbete, säger Tommy Nordin som har konstruerat industriella produktionslinjer och varit ägare till ett träföretag med 22 anställda.

Idag har Tommy växlat ned och driver egen verksamhet i Näsängets gamla skola i hjärtat av Höga kusten. Han förvandlade skolans slöjdsal och gymnastiksal till en rationell snickerifabrik i litet format.

– Jag kom till en punkt då jag insåg att det måste finnas plats för fritid. Jag vill komma till jobbet och känna mig glad och harmonisk, förklarar han.

Vad som gör honom glad är bland annat att utveckla nya produkter och hitta rationella produktionslösningar. Den första produkten i det nuvarande företaget var ett system för spegelpaneler. Det finns, vad han vet, ingen annan tillverkare i Europa för denna udda produkt, mest efterfrågad av dem som äger hus byggda runt förra sekelskiftet.

Breda golvtiljor är den senaste produkten från Tommy Nordin.

KÖPER NÄR DET FINNS

För ändamålet konstruerades en mycket speciell fräsmaskin, delvis av komponenter från Logosol, och en limpress. Men två kompletta maskiner beställdes från Logosol, fyrkutterhyveln PH260 för tillverkning av limfog och multifräsen MF30 för ändbearbetning.

– Efter att ha jobbat med stora industrihyvlar så var jag lite tveksamt till PH260. Matningen såg lite vek ut, säger Tommy.

Men misstankarna kom på skam. Efter att ha använt maskinen i snart tio år, konstaterar han att den är mycket kompetent och driftsäker.

En genomgång av maskinparken visar att Tommy har kunskaper och resurser att tillverka en egen fyrkutterhyvel.

– Varför ska jag bygga egna maskiner när det redan finns en bra tillverkare, lyder hans motfråga.

Kreativiteten lägger han istället på att konstruera maskiner som inte finns på marknaden. En ny produkt är breda golvtiljor från 22 till 42 millimeter. Det är lamellgolv i tre skikt som limmas ihop. Not och spont tillverkas i en specialhyvel som Tommy själv har byggt med komponenter från en Logosolhyvel.

UNIK PAKETERINGSMASKIN

För att paketera tiljorna har han byggt en annan maskin, som torde vara intressant för andra Logosolkunder som hyvlar för avsalu.

– Inplastningsmaskiner brukar kosta flera hundra tusen kronor. Jag behöver inte så hög kapacitet utan byggde en maskin för en bråkdel av kostnaden, säger Tomm.

Maskinen påminner om en magnetröntgenkamera och en demonstration visar att den fungerar enligt Logosols välkända princip: Lika bra resultat, men långsammare och till avsevärt lägre pris.

I sitt nuvarande och tidigare arbete har Tommy konstaterat att hastigheten på en enskild maskin sällan har något samband med hur effektiv produktionen är. Viktigast är hur man organiserar arbetet. Om operatören kan göra något annat när maskinen jobbar, så kan den totala tidsåtgången tvärtom bli lägre.

Ett exempel är fyrkutterhyveln PH260. Den behöver inte gå snabbare än att en man hinner stoppa in virke och ta hand om det som kommer ut på andra sidan. Högre matningshastighet kräver två personer för att klara av jobbet eller automatisering före och efter hyveln.

SE ÖVER LOGISTIKEN

Hans råd till alla som vill bli effektivare, är att börja med att se över logistiken.

Det är ofta lönsammare än att köpa snabbare och dyrare maskiner, vilka även för med sig följdkostnader som ökad elförbrukning, transportbanor och liknande.

En snabbare maskin har också nackdelen att eventuella fel repeteras i större volymer. Har man inte benkoll på utrustningen så är det bättre om det går lite långsammare.

Är du intresserad av Tommy Nordins unika spegelpaneler, besök hans hemsida på www.tommynordin.se.

Två produkter från Tommy Nordin, spegelpaneler och åldrat trä.

Fler ritningar på www.nysagat.se:

Pall, bänk och bord i parkträ

Ritningen till det här bordet, formgivet av Anton Alvarez, finns att hämta på www.nysagat.se.

På den elektroniska versionen av Nysågat, www.nysagat.se, finns ritningar att ladda ned. Nu har de fått sällskap av en pall, en bänk och ett bord.

Möblerna är formgivna av Anton Alvarez, som ett projektarbete när han studerade på Konstfack i Stockholm. Temat för hans arbete var möbler av parkträd. Så här beskriver han bakgrunden till projektet:

”I storstaden utgör grönområden en viktig del av stadsmiljön. En stad utan träd vore en stad utan liv.

I trädet ser man årstidernas växlingar år efter år. På sommaren skyddar det mot solens tryckande hetta och under hösten utgör det ett skydd mot regn och blåst. Men ibland måste trädet av olika anledningar sågas ner. Det tar då många år innan ett nytt träd växt till sig och inger samma respekt. På den tomma platsen där trädet tidigare stod sänker sig en känsla av vemod och ödslighet.

Det här projektet handlar om storstadens träd som är tvungna att fällas. På platsen där träden tidigare stod växer någonting nytt sakta fram. Med hjälp av ett portabelt sågverk och enkla handverktyg tar de nedsågade trästammarna en ny fysisk form. De människor som haft träden i sin vardag, får följa processen på plats och se stockarna omvandlas till utskurna bitar som blir till möbler.

Möblerna blir en symbol för trädens fortsatta liv, och står kvar på samma plats. Möblerna blir en mötesplats för människorna och träden”.

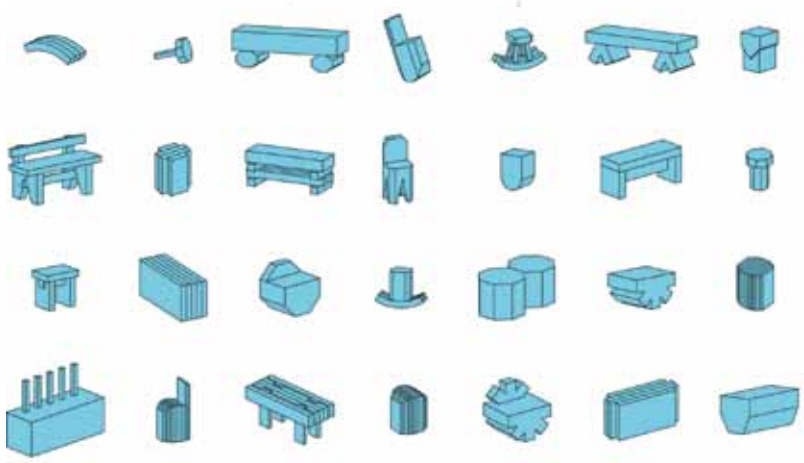

Andra idéer till produkter av parkträd från Anton Alvarez.

Han studerade inredningsarkitektur och möbeldesign. Han nöjde sig inte med att skriva om vikten av träd i staden och behovet att ta hand om den. Han lånade en Solosåg av Logosol för att själv såga upp och tillverka möblerna. Som motprestation ställde han ritningarna till Logosols kunders fria förfogande. Nu finns de tillgängliga på www.nysagat.se. Ritningarna är kompletta med dimensioner och längder på alla ingående delar. Ritningarna är fria att använda för privat bruk. För att sälja möblerna måste Anton Alvares lämna sitt godkännande.

Svenskt lövträ går till havs

Vad gör en båtbyggare som inte får tag i mahogny i tillräcklig bredd?

Tar sitt sågverk och åker till skogs.

– I svenska skogar finns flera intressanta träslag som ek, alm och ask, säger Johan Nilsson, en av tre båtbyggare bakom Båthantverkarna på Pampas Marina i Stockholm.

Mattias Malmros och Johan Nilsson vid den A22 skärgårdskryssare som håller på att få nytt däck.

Johan delar varumärke och lokal med Greger Andersson och Mattias Malmros. De har var sin firma och samarbetar genom handelsbolaget Båthantverkarna. Men det som mest av allt förenar dem, är passionen för båtar, trä och hantverk.

– Det är inget man blir rik på, men samtidigt är det ett privilegium att kunna försörja sig på sitt stora intresse, säger Johan och båda kollegerna nickar instämmande.

Mattias har handfast tagit med sig passionen till jobbet, i form av en veteransegelbåt. Den är helt byggd av trä och modellen heter A22. På den bygger han under lågsäsong och inför den kommande sommaren får den ett helt nytt däck.

Mycket av det virke som används i verksamheten sågas med ett Logosol LM40 bandsågverk. För grövre dimensioner används den BigMill LSG som står lutad mot väggen i verkstaden.

– Jag var med under bygget av Ostindiefararen Götheborg och då använde vi den typen av sågverk till väldigt mycket, berättar Mattias.

SKÄMS INTE FÖR SIG

Egna sågverk har åtskilliga gånger blivit lösningen när de tre båtbyggarna inte fått fram rätt material genom de vanliga kanalerna. Det blir allt svårare att hitta tropiska träslag av rätt kvalitet och i tillräckligt stora bredder, vilket i första hand är ett problem vid renoveringar där nytt trä ska stämma med det gamla. Handlar det om större reparationer eller påbyggnader så finns alternativen i den svenska skogen, för den som kan såga själv.

”JAG TYCKER INTE ATT SVENSK ALM SKÄMS FÖR SIG.”

– Jag tycker inte att svensk alm skäms för sig, säger Johan och visar en glänsande fernissad lucka av ett träslag som för ett otränat öga ser ut att komma från tropikerna.

Tätvuxet med stående årsringar, det är vad varje snickare vill ha.

Egen sågning öppnar inte bara dörren för andra träslag än vad som finns på brädgården. Det innebär också att båtbyggarna får råvara av högre kvalitet och i rätt dimensioner. Det är inte bara till nytta för båtbyggeriet utan kommer väl till pass för övrig verksamhet.

EFTERFRÅGAT AV LANDKRABBOR

Båtbyggarnas kunskaper är inte bara efterfrågade bland båtägare. Tvärtom är det så att de marina erfarenheterna är en tillgång på landbacken. Kraven på en båt är mycket högre än på hus, möbler och inredning. Båtar kastas omkring av vågorna och saltvattnet gör dåliga konstruktioner mer eller mindre självmarkerande. Det ska vara tätt och välbyggt.

Råvaran är grunden för marin kvalitet och det syns hos Båthantverkarna. Tätvuxet, kvartersågat, kvistfritt och vältorkat. För det sistnämnda svarar en saunotork från Logosol som placerats på ena kortsidan av båthallen. Vintertid har den dubbla uppgifter, dels torkar den virket, dels bidrar den till uppvärmningen av lokalerna och fuktar luften.

Saunotorken använder fukt i torkprocessen. För en båtbyggare är det inget märkligt, i alla tider har man använt ånga för att mjuka upp virke för att böja det och vid torkning.

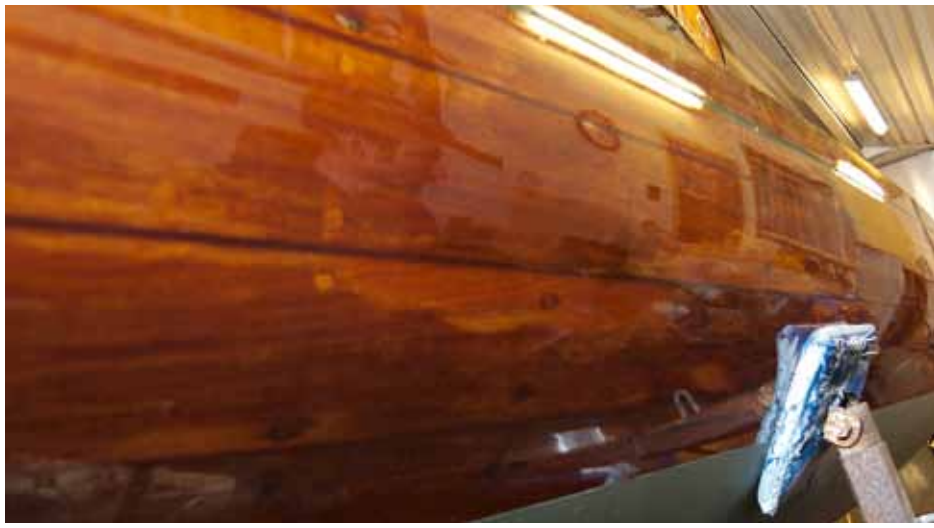

Bra ek är lättare att få fram för den som sågar själv, konstaterar Johan Nilsson.

– Ångan öppnar porerna och gör det lättare för trä att torka, förklarar Johan.

SATSNING PÅ BREDDEN

Själv bygger han en del möbler och inredning vid sidan om båtarna. Mattias arbetar med lite större saker på landbacken, inom byggnadsvård. Ett pågående projekt är ny drivaxel av ek och nya vingar till en väderkvarn i Västergötland.

– Tyvärr går det inte att bygga väderkvarnsvingar som förr. Man använde frodvuxen gran för att det var lättare och mer flexibelt, men det kräver noggrant underhåll året runt. Idag måste man använda mer rötbeständigt trä, berättar Mattias.

Den senaste investeringen hos båtbyggarna är tvåkutterhyveln Logosol DH410. Den ersätter en äldre planhyvel och ska användas som sådan. Behovet är hyvelbredden på hela 410 mm. Sidokuttern är bonus och gör att båtbyggarna framledes kan profilera sina egna lister av det virke som man själva sågar, för användning på land och till havs.

– Med det här sågverket får vi fram det virke vi behöver i grova dimensioner, säger Johan Nilsson och Mattias Malmros.

Verkstaden byggs i skiftesverk. Johannes Kabell och Timothy Ohdin visar stolparna som ska bära upp byggnaden.

Stugan som var examensarbete när Johanne

Tre ungdomar sågar

När tidningen Nöjesguiden förra året undersökte vad ungdomar i storstaden drömmer om, visade det sig att ett lugnt liv på landet lockar allt fler. Det förvånar inte Johannes Kabell, Timothy Ohdin och Per Hansson. Tillsammans bygger de en verkstad för sitt hantverkskollektiv.

Se fler reportagebilder på: www.nysagat.se

Platsen är Unnaryd på gränsen mellan Småland och Halland. Johannes växte upp på gården och fick det skogliga intresset med modersmjölken, eller snarare farvattnet. Pappa Sören är en legend i skogsbranschen och skapade världens största skogsmässa, Elmia Wood.

– Pappa har alltid haft en massa idéer om hur man bättre ska ta vara på skogen, berättar Johannes där han står mitt bland balkar, virke och stockar som till sommaren ska vara en verkstad där vänner planerar att gifta sig.

– Vi får se till att bli klara i tid, så att vi kan inviga med bröllop, skjuter Per in.

”SAGAN OM RINGEN ÄR EN FAVORIT.”

FRODVUXET ISOLERAR

Verkstaden byggs på ett ställe där Sören, på senare tid med Johannes hjälp, har testat olika idéer. Ett av projekten är intressant för skogsägare i södra Sverige, särskilt för den som har frodvuxen åkergran på markerna.

– Båda timmerstommarna på de här husen är av frodvuxen gran. Fasaderna är av bättre gran, berättar Johannes.

Stugorna har vid det här laget bevisat att de står emot tidens tand. Det lätta materialet isolerar dessutom bättre än mer tätvuxet virke. Vilket inte är så märkligt, eftersom isolering är stillastående luft som frodvuxen gran innehåller mycket av.

Johannes intresse för skogen växte till den grad att han utbildade sig till timmerman. Examensprojektet tog han med sig hem, en timrad stuga som påminner inte så lite om hobernas hus i Sagan om ringen.

– Sagan om ringen är en favorit, medger Johannes.

KLUVNA STOCKAR

Stugan är byggnadstekniskt intressant. Alla stockar är kluvna med Solosåg och ändarna huggna ovala. På insidan är stockarnas långsidor avrundade för att långdragen ska bli täta, men för den som vill går det att få helt släta inneväggar. Stugan innehåller många byggnadstekniska finesser och sniderier. Kronan på verket är ett riktigt torvtak.

Timmerstugan sammanfattar det pågående projektet. Johannes har fått sällskap av två båtbyggare, vilka båda mest arbetat inom byggnadsvård. Tillsammans ska de renovera gamla hus och bygga nytt på gammalt sätt, även om ingen av dem tackar nej till båtuppdrag.

Verkstaden ska bli 7 x 20 meter stor i skiftesverk. Det här är vikingarnas variant av timring som användes fram till 1800-talet för att bygga ladugårdar och ekonomibyggnader.

”DET ÄR STORA FÖRDELAR MED ATT BYGGA TILLSAMMANS.”

– Vi bygger som man gjorde på 1800-talet, bekräftar Timothy som varit anställd i ett byggföretag specialiserat på byggnadsvård.

FÖRLÄNGD HJÄLP

Halva huset blir verkstad, andra halvan virkesförråd. Allt byggmaterial förädlas på Solosågar. Normala längder är sågade på plats, de längsta bitarna har de fått hjälp med av en annan Logosolkund, Ove Benjaminsson som har en rejält förlängd Solosåg.

– Utan vårt eget sågverk och all hjälp vi fått av Ove hade det varit svårt att bygga så här, säger Johannes.

Men vad är det som driver tre ungdomar att slita vid ett sågverk mitt i vintern och bygga ett hus som de flesta hade beställt prefabricerat? Kostnaden är ett svar, men viktigast är tillfredsställelsen att skapa och ha full kontroll över varenda stock och planka. Resultatet blir ett referensobjekt som talar för sig själv.

– Det är stora fördelar med att bygga tillsammans, inte bara för gemenskapens skull. Nu kan vi skaffa maskiner som var och en av oss inte haft råd med på egen hand, säger Timothy och får medhåll av Johannes och Per.

Dessutom gör trion vad ett växande antal ungdomar i storstaden drömmer om: Skapar sig ett lugnare liv på sina egna villkor.

s Kabell utbildade sig till timmerman.

Solosågen har gått för fullt under hela den kalla och snörika vintern. Fr v Per Hansson, Timothy Ohdin och Johannes Kabell.

sig en bättre framtid

Stugan var examensprovet i utbildningen till timmerman. Johannes Kabell klöv de grova stockarna med en Solosåg och högg timret utanför knutarna ovala.

Johannes Kabell bygger en framtid i hembygden i Unnaryd på gränsen mellan Småland och Halland.

FAKTA: Såga på vintern

Om du klarar kylan är det inga problem att såga på vintern. Tvärtom finns flera fördelar – om du använder en Solosåg.

Det stora problemet är sågspånet. När det blandar sig med snö blir resultatet som betong, omöjligt att skotta undan innan snön smälter. Sågspånet fungerar ungefär som glasfiber i plast.

Ett sågverk på räls, eller en gammal sågbänk för den delen, får stora problem med denna armerade snö. En Solosåg producerar lika mycket spån, men skillnaden är att det kastas ett par meter bort, ur vägen för sågaren.

Andra fördelar med Solosågen är att stocken ligger en bit ovanför marken och att sågverket enkelt kan flyttas. Sågverket har bara fyra kontaktpunkter med marken och du behöver inte skotta upp ett stort område för att flytta på det. En annan fördel är att aluminium inte rostar och att is är lätt att få bort.

Det är väl känt att träd huggna på vintern håller högre kvalitet. Träden har tömt sig på vatten för att inte sprängas av frost. Vinterhuggning minskar också risken för grus och sand i barken, som försvårar sågningen. Om du även sågar upp stockarna under vintern, så ligger det färdigt på strö när våren kommer. Våren är den tid på året då virke torkar allra snabbast och resultatet blir som bäst.

Vintersågning i Alaskas vildmark

Mitt i Alaskas vildmark byggs en stuga med hjälp av en Solosåg. En dag lockade sågverket till sig fint främmande – skogens konung. Följ bygget och strapatserna i vildmarken på www.nysagat.se

Prenumerera på Sveriges största oberoende lantbruksmagasin

LANTBRUKS Magasinet

JA TACK! Jag vill prenumerera på LantbruksMagasinet. 8 nummer, för bara 288 kr inkl. moms.

Frankeras Ej.
Svenska Media
Docu AB
betalar portot.

.....
Namn och företag

.....
Adress, postnr och ort

.....
Telefon

Texta tydligt!

Svenska Media Docu AB

SVARSPOST
Kundnummer: 901 444 900
827 20 LJUSDAL

SVENSKA media
Svenska Media Docu AB Telefon 0651-15050

Det går även bra att faxa in erbjudandet till 0651-133 33
eller gå in på våran hemsida: www.svenskamedia.se

Prenumerera på Sveriges största magasin om åkeri, entreprenad och skog

ÅKERI Entreprenad
ÅKERI • ENTREPRENAD • SKOG
MAGASINET FÖR ALLA I BRANSCHEN

JA TACK! Jag vill prenumerera på Åkeri & Entreprenad. 8 nummer, för bara 288 kr inkl. moms.

Frankeras Ej.
Svenska Media
Docu AB
betalar portot.

.....
Namn och företag

.....
Adress, postnr och ort

.....
Telefon

Texta tydligt!

Svenska Media Docu AB

SVARSPOST
Kundnummer: 901 444 900
827 20 LJUSDAL

SVENSKA media
Svenska Media Docu AB Telefon 0651-15050

Det går även bra att faxa in erbjudandet till 0651-133 33
eller gå in på våran hemsida: www.svenskamedia.se

Prenumerera på Sveriges största tidning för alla motorintresserade

BIL&VERKSTAD

JA TACK! Jag vill prenumerera på Bil & Verkstad. 8 nummer, för bara 288 kr inkl. moms.

Frankeras Ej.
Svenska Media
Docu AB
betalar portot.

.....
Namn och företag

.....
Adress, postnr och ort

.....
Telefon

Texta tydligt!

Svenska Media Docu AB

SVARSPOST
Kundnummer: 901 444 900
827 20 LJUSDAL

SVENSKA media
Svenska Media Docu AB Telefon 0651-15050

Det går även bra att faxa in erbjudandet till 0651-133 33
eller gå in på våran hemsida: www.svenskamedia.se

Holländare gillar Värmland och JOHANS TIMMERHUS

För den professionellt verksamme småskalige träförädlaren gäller det att hitta sin nisch.
Det gjorde Johan Haag i värmländska Lesjöfors.
Han bygger timmerhus till holländare med drömmar om att bo mitt ute i skogen.

– Ett riktigt bra sågverk. Det klarar stockar som är för grovt för stora sågverk, är Johan Haags omdöme om sin stockbandsåg från Logosol. Solosågen i bakgrunden är timmerfräs.

Johan utbildade sig i sågning och hyvling på Rikssågverksskolan i Skoghall. Sedan arbetade han som snickare och på ett sågverk fram till 2005.

– Jag hade köpt en Solosåg M7 och börjat timra på fritiden. Sågverket där jag var anställd hade problem, så jag bestämde mig för att starta eget företag, säger han.

Beslutet visade sig välgrundat. Sågverket finns inte mer, men Johan jobbar för fullt i det egna företaget Haag´s Timmerhus i Lesjöfors. Kunderna är i första hand mäklare som exploaterar mark och säljer fritidshus till holländare.

– Holländare gillar Värmland. På vissa orter är de fler än svenskarna, säger Johan som tycker att inflyttarna har god smak.

– De uppskattar rejäla timmerhus. Det är mer än väl för det jag kan såga, säger Johan.

Från första början var han inte helt nöjd. Han misstänkte att orsaken var sågbladen, som inte räckte till när de grova stockarna skulle klyvas. Johan är som sagt utbildad på Rikssågverksskolan så Logosol lyssnade extra noga på hans synpunkter. Johan var en av dem som testade Logosols egna sågblad Ripper37 innan de togs upp i sortimentet.

– Ripper-bladen fungerar utmärkt på grova stockar, säger Johan som tipsar om att testa de bredare bladen på 38 millimeter.

BYGGER GROVT

Haag´s timmerhus har profilerat sig med rejäla konstruktioner av åtta tum grovt timmer. Kunderna tycker att det ser bättre och mer rejält ut, men det finns även praktiska och ekonomiska fördelar med grövre timmer.

– Klenare timmer uppfyller inte kraven på K-värde i väggarna. Då måste man isolera på insidan av väggarna för att få upp isoleringsförmågan, säger Johan.

I ett projekt, en timrad året runtbostad, reglade han upp ett hus inuti timmerstommen för att få in all isolering som krävdes. I den jämförelsen är det enklare att timra grovt på en gång. Men frågan är hur man får tag i så grova stockar som den inriktningen kräver.

– Jag köper övergrovt från ett större sågverk, svarar Johan.

Det handlar om stockar som storsågverken inte klarar av och annars mals ned till flis som biobränsle eller till pappersmassa. Det handlar om praktexemplar med ett innehåll av allra högsta kvalitet.

ÖVERTRÄFFAR DE STORA

Men vad använder Haag´s Timmerhus för utrustning för att klara sågningar där storindustrin går på pumpen? Solosågen finns kvar i verksamheten, men används idag endast som timmerfräs. Sågningen sker på en Logosol LM40 stockbandsåg med eldrift.

– Det är ett riktigt bra sågverk. Resultatet blir minst lika bra som på storsågarna. Skillnaden är volymerna som man sågar, men för min del räcker det mer än väl för det jag kan såga, säger Johan.

KYRKANS SKOGAR

Det är inte bara timmerhus som han bygger av de övergrova stockarna. Både Trafikverket och länsstyrelsen i Värmland har kontaktat Johan för tillverkning av bänkar och annat till rastplaster och naturreservat.

Lokalen där timmerhusen tillverkas, ligger vid riskvägen genom Lesjöfors och ser ut att vara byggd för ändamålet. Ändå var Johan inte född när den byggdes. Det finns en förklaring till det.

– Här drev Lesjöfors AB en gång i tiden ett hyvleri, säger Johan.

Men det är inget som säger de holländska slutkunderna någonting. Däremot blir de imponerade när de får veta var träden har vuxit, eller rättare sagt vem som äger marken. Det mesta kommer från kyrkans skogar.

En sommar i Värmland, i en timrad stuga av träd från kyrkans skogar. Bättre kan det inte bli.

• Det här ska bli ny entré till arbetslokalerna och på samma gång ett exempel på timring i övergrovt.

• Knutarna tillverkas maskinellt.

• Åtta millimeter. Så tunna är bräderna som sågas fram med små spånförluster och perfekta mått.

Truckreparatören började såga åtta millimeter tunna bräder

Stig Johansson har sågning och snickeri i generna. Men till yrket blev han truckreparatör. Först som anställd på dåvarande Asea Truck, sedan som egen företagare. – När jag blev min egen fick jag chansen att ägna mig åt trä, säger Stig.

Han växte upp i småländska Virserum, i ett gammalt sågverk med snickeri. För driften svarade hans far och ett vattenfall.

– Pappa sökte sig upp efter vattendraget och friade till mjölnarens dotter. När hon svarade ja så byggde han sågverk med snickeri på stranden mitt emot kvarnen, berättar Stig.

Kraften kom från en turbin och alla maskiner drevs med remmar. Det är rejäla gjutjärnspjäser som Stig har övertagit och elektrifierat. Rikthyvel, planhyvel, vertikalfräs och bandsåg, allt tillverkat för ett sekel sedan på Hjortöströms Mekaniska Werkstad i Wirserum, som det står på mässingsskyltarna. På den tiden var Virserum centrum för möbeltillverkning där fabrikerna låg på rad.

SÅGAR TUNT

Jobbet som truckreparatör gjorde att Stig med familj slog sig ned i Nybro, som låg bra till för ett kringflackande liv som servicemontör i sydöstra Sverige. Hustrus stora intresse är hästar så bopålarna slogs ned på en gård i den lilla byn Ärngisslahyltan väster om Nybro.

Garaget har förvandlats till snickeri och där finns, förutom de tidigare vattendrivna maskinerna, en Logosol Låks 330 ramsåg och fyrkutterhyveln Logosol PH260.

– Ramsågen är en fantastisk maskin. Den ser ut att gå långsamt, men det är knappt att jag hinner ta hand om virket och mata på nytt, säger Stig.

Ramsågen använts yrkesmässigt, för att tillverka råvara för emballage. Stig har lyckats med något som få andra gör i stor skala, såga åtta millimeter tunt, för att tillverka så kallade mellanlägg. De används för att stapla flera nivåer av gods på Europapallar, så att luft kan cirkulera mellan de olika nivåerna.

”NÄR JAG HAR 20 BLAD I RAMEN ÄR DET 40 MM SOM SKA SÅGAS BORT.”

– Mellanläggen används för att frysa in livsmedel packade på pall. Trä klarar kyla mycket bättre än andra material, plast blir sprött när temperaturen kryper under minus 30 grader, säger Stig.

ENDA ALTERNATIVET

Med så klent virke är ramsågen enda alternativet. Ett kedjesågverk tar för mycket spån och en bandsåg är inte lika måttstabil. Logosol Låks ger perfekt resultat varje gång om man hanterar den på rätt sätt.

– Jag sågar två block på en gång. Det viktiga är att undre blocket är av bra kvalitet och läggs med kärnsidan nedåt. Det övre blocket är inte lika känsligt, berättar Stig.

Egentligen skulle han kunna köra tre block ovanpå varandra, men då klagar grannarna. Lamporna i grannfastigheterna börjar blinka om han belastar sågverket för fullt.

– Varje blad tar 2 millimeter. När jag har 20 blad i ramen är det 40 millimeter som ska sågas bort. Jag har den lilla motorn på 7,5 kW och den klarar belastningen, men elnätet hänger inte med där jag bor, säger Stig.

VÄXLAR OM TILL FINSNICKERI

Emballagetillverkningen har tagit all tid vid sidan om truckservicen. Därför har finsnickeriet fått stå tillbaka. Den PH260 som han haft i tio år har inte gått särskilt mycket, men nu närmar sig pensioneringen och Stig laddar för att bli finsnickare på heltid.

– Kombinationen av ramsågen och fyrkutterhuveln är perfekt. Dimensionerna efter sågning blir mycket bra, vilket gör det enklare att hyvla med bra resultat, säger Stig.

Han räknar med att utveckla hyvlingen av specialprofiler till kunder i närområdet och tänker avsätta mer tid för egna projekt. En större renovering av boningshuset står först i tur och då blir det en hel del hyvlande, vilket glädjer familjens hästar.

– Hästarna gillar kutterspån mycket bättre än sågspån, säger Stig.

Som kuriosa kan nämnas att Asea Truck, där Stig under många år var anställd, hade sitt huvudkontor i Härnösand och i fabriken där eltruckarna producerades har Logosol idag en del av sin tillverkning.

– Jag använder virket för att tillverka den här typen av mellanlägg, berättar Stig Johansson.

En hundra år gammal bandsåg, konverterad från rem- till eldrift, sida vid sida med en Logosol PH260.

Al är skogens pärla

Arne Larsson är en handlingens man. Det är sällan han ångrar något. Utom när han för några år sedan sågade upp ett stort parti al till brännved.

– Al är det vackraste träslaget i de svenska skogarna.

Nysågat skrev om Arne Larsson för fyra år sedan. Det blev ett mycket uppmärksammat reportage, beroende på Arnes känsla för svenska träslag och det fantastiska hus som Arne och hans numera lagvigda Marjatta byggt i byn Tryggeboda utanför Mullhyttan i Närke.

Paret ritade själva huset och det mesta av virke, från ytterfasad till invändiga snickerier, kommer från röjningen av den mark som sedermera blev en betagande strandtomt.

– Vi höll på i två månader bara med att barka träden som skulle sågas till okantade fasadbräder, minns Arne.

TRÄD FRÅN KREMATORIET

Bygget började 2004 och virket förädlades med en Solosåg M7 och en Solohyvel SH230. Enkla maskiner som inte kostar en förmögenhet, men som i händerna på två riktiga entreprenörer förvandlades till ett anslående hus.

I vintras hälsade Nysågat på igen. Det har hänt en del sedan sist, mycket finsnickeri har tillkommit plus en rejäl carport med plats för två bilar. Arne skämtar om att den byggdes för att besökare skulle förstå att dubbelgaraget i själva verket är en maskinhall.

Ett annat nytillskott är en vedeldad bastu på en 50 kvadratmeter stor flotte som med hjälp av motor kan köras till önskad plats. Här har Arne rättat till sitt misstag att elda med al. Bastun är invändigt klädd med rötad och oljad al. Lavarna är givetvis i asp och handtaget på insidan av dörren är utskuren i alm.

– Alm och andra spännande träslag fick jag tag i Örebro när man högg ned träd för att bygga ut krematoriet, säger Arne.

SÅ RÖTAS AL

Men även om det bidrog med flera intressanta träslag, håller Arne ett riktigt skräpträ allra högst. Alen. Om den behandlas på rätt sätt.

– Nyhuggen är veden brandgul. Men sågar man upp den direkt så blir den intetsägande efter torkning, anser Arne som vill ha trä med liv i.

Han har kommit på lösningen. Låt den fällda alen ligga ett år innan sågning. Strö sedan upp virket för torkning och lägg på rejäla tyngder så att det bångstyriga träslaget inte får en chans att vrida sig. Allt blir inte rakt, men det mesta av det om träden är någorlunda rakväxta.

– Det är viktigt att stockarna inte får ligga för länge. När barken börjar lossna i stora sjok så är det bråttom att såga. Då har veden fått karaktär och den framträder ännu mer med hjälp av träolja, säger Arne.

BRÖLLOP VID SJÖN

Det räcker med att titta in i bastun för att bekräfta den uppgiften. Rätt behandlad är al långtifrån ett skräpträ. Inte för den som har ett eget sågverk i varje fall.

Som avslutning ber Nysågats redaktör att framföra ett grattis till paret i Tryggeboda. Efter många år som sambo, blev Arne och Marjatta äkta makar i en ceremoni hemmavid sommaren 2010. Och på andra sidan sjön blåste byns mest kände sommargäst sin hyllning. Han heter Lennart Axelsson och är trumpetare med världsrykte. Eller musikens motsvarighet till al.

Arne Larsson har hittat metoden att förvandla al till det yppersta av svenska träslag. Stockarna får ligga och rötas ett år innan sågning. Så härvackert blir resultatet av ett träslag betraktat som skräp.

Beställning av prenumeration

SKOGSAKTUELLT
SVARSPOST
700105400
708 00 ÖREBRO

Frankeras ej
Skogsaktuellt
betalar portot

Kryssa för dina val
☐ Gratis nyhetsbrev via e-post
☐ Prenumeration 354 kr + moms/år
(Skogsaktuellt ingår)

Kryssa för dina val
☐ Gratis nyhetsbrev via e-post
☐ Prenumeration 283 kr + moms/år
(Jordbruksaktuellt ingår)

Kryssa för dina val
☐ Gratis nyhetsbrev via e-post
☐ Prenumeration 283 kr + moms/år

NAMN (texta tydligt)

TELEFON E-POST

ADRESS

POSTNUMMER ORT

Skicka din beställning till Skogsaktuellt, Boställsvägen 4, 702 27 Örebro, eller faxa den på 019-16 61 45.

Valde bort värmen för

Snön vräker ned över skogsgården utanför Gislaved. Men det är inget som bekymrar Janne Hellgren och hustrun Annelie.
– Vi bodde i Sydafrika och valde att flytta hit, väl medvetna om vintrarna, säger Janne.

Han arbetade under många år för Atlas Copco, som expert på de allra största maskinerna för bergborrning. Typen heter TBM och är en gigantisk apparat av samma sort som till sist lyckades bryta igenom Hallandsåsen.

Jobbet förde familjen till Sydafrika, men 1995 öppnades möjligheten att köpa Annelies släktgård i Sandshult utanför Gislaved. Det mesta av fastigheten är skog, närmare bestämt 180 hektar.

– I längden gick det inte att sköta gården och bo i Sydafrika, säger Janne.

INSPIRERAD AV SIN FAR

För tio år sedan flyttade familjen tillbaka till Sverige och Janne insåg att det var möjligt att försörja sig på skogen. Men han saknade erfarenhet, hade inte ens använt en motorsåg.

– Farsan hade ett litet ställe i Västergötland och köpte en Solosåg i början av 1990-talet. Jag köpte den av honom och började såga virke från egen skog.

Ryktet om den sågande bergsborraren spred sig och Janne sågade både hemma på gården och körde runt med sågverket på taket för att såga åt andra. Snart insåg han att kunderna helst ville ha hyvlat på alla fyra sidorna och att den stora förtjänsten låg i lister och paneler. Nästa investering blev därför en PH260 fyrkutterhyvel från Logosol.

– En jättebra maskin och lätt att lära sig använda även för mig som saknade erfarenhet av liknande maskiner, lyder Jannes omdöme.

En inte allt för vågad gissning är att förståelsen för teknik fanns där sedan tiden med bergborrning. Tummarna sitter där de ska på händerna.

PROFFS EFTER GUDRUN

Men det stora lyftet kom 2005 när stormen Gudrun vräkte omkull flera årsavverkningar i de småländska skogarna. Då räckte Solosågen inte till på långa vägar och ett större bandsågverk införskaffades. Det blev också starten för en professionalisering

Recepten för alla lister och paneler som tillverkats skrivs ned på provbitar. Sortimentet har blivit mycket stort.

av verksamheten, från en bisyssla till skogsbruket till ett företag med eget namn: Sandhults Trä.

Nästa investering blev en rejäl virkestork, med vagn på räls för virket. Det är en egen konstruktion, men det syns att Janne hämtat inspiration från större sågverk innan han började bygga.

Torken gör verksamheten oberoende av väder och årstid. Det går alltid att få fram rätt virke i rätt kvalitet från egen skog. Det uppskattas av kunderna som finns över hela södra Sverige. Det är både privatpersoner och byggfirmor.

– Byggarna gillar att de får rätt kvalitet och slipper sortera. Om du köper ett virkespaket från ett större sågverk så är det långtifrån allt som håller måttet, konstaterar Janne.

BLANDBRUKAR MED ANSTÄLLD

Verksamheten har idag sådan omfattning att Sandshults Trä inte bara täcker sina kostnader och ger Janne Hellgen en rimlig försörjning. Dessutom har företaget en anställd i form av Kent Lindh som både arbetar med träförädling och ute i skogen med bland annat plantering.

– Det här är världens bästa jobb, fritt och mycket frisk luft, säger Kent som till skillnad från sin arbetsgivare är uppvuxen med en motorsåg och gått i skogen ända sedan han var liten.

Som de flesta proffs på småskalig träförädling driver familjen Hellgren ett blandbruk där andra intäkter kommer från loppis, hästar, uthyrning av sommarstugor och på gården finns även några mindre hus som hyrs ut året runt.

– Man blir inte rik, men det går absolut att skapa sig en försörjning om man ligger i, sammanfattar Janne Hellgren.

TIPS OCH INSPIRATION

Köp SKOGENs handböcker – de ger dig idéer och praktiska tips. Medlemmar i Föreningen Skogen får rabatt! Beställ i webbshopen på www.skogen.se, via info@skogen.se eller ring 08-412 15 00.

Fullt med praktiska skötseltips

På 332 sidor punktar vi upp vad du behöver tänka på när du ska planera en avverkning, gödsla en skog, gallra på rätt sätt eller välja trädslag. ”Praktisk Skogsbok” har länge varit skogsbrukarens bäste vän. Den 15:e upplagan tar även upp hur du skyddar dig mot skogsskador, lejer bort skogsvård och beräknar volymen virke i ett bestånd. Medlemspris 395 kr, för övriga 495 kr. Moms tillkommer.

De gamla skogsorden

Jägmästaren Axel Cnattingius skrev i slutet av 1800-talet detta lexikon med över 1200 skogsord. I ”Svenskt skogslexikon” förklaras kolmilans delar, trädslagens användning och de olika sätten att sköta skogen. Och vad betyder egentligen flänka, skogshump, luder och kollerbuske? Sidor 224.
Medlemspris 170 kr, för övriga 200 kr.

Tjäna mer på virket!

Välj rätt försäljningsform! Bli en bättre förhandlare! Kolla att alla punkter är med i kontraktet! Boken ”Sälja virke” hjälper dig att lyckas bättre med dina virkesaffärer. Du lär dig hur virkesmarknaden fungerar och hittar vägen till bättre lönsamhet. Här finns också en användbar ordlista och virkesköparnas bästa tips och råd. 95 sidor. Medlemspris 230 kr, för övriga 260 kr.

Frakt tillkommer på samtliga böcker.

SKOGEN
Föreningen Skogen, Box 1159, 111 81 Stockholm
08-412 15 00 • www.skogen.se • info@skogen.se

vinterkylan i Småland

Kent Lindh och Janne Hellgren vid den fyrkutterhyvel som är kärnan i verksamheten för Sandshults Trä. Ovan den rejäla virkestorken.

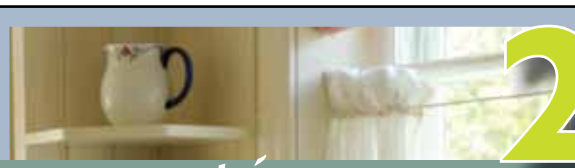

timmer HUS&INTERIÖR

2 nr 29:-

Tidningen för dig som älskar gedigna trähus och vackra inredningar. Låt dig inspireras att bygga, renovera eller bara drömma.

Fyll i och skicka in talongen eller e-posta din beställning till
prenumerant@timmerhus.st

När prenumerationen är slut får du ett erbjudande om fortsatt prenumeration men förbinder dig inte att fortsätta. Erbjudandet gäller endast inom Sverige.

☐ Ja tack! Jag har aldrig läst tidningen och vill bara prova 2 nummer för 29:-.

☐ Ja tack! Jag tycker det här verkar passa mig och slår till med 4 nummer av tidningen Timmerhus & interiör för endast 99:-.

☐ Ja tack! Hus är mitt liv och jag vill ha en två-års prenumeration (8 nummer) för endast 280:-.

Namn: _____

E-post: _____

Adress: _____

Postnr: _____ Ort: _____

Plats för porto

Till
TH&I
Ny Dimension
Lisskarvägen 5
793 41 INSJÖN

Startar verkstad för att hjälpa andra till arbete

–Min tanke är att hjälpa andra människor till en omstart i livet, säger Gunnar Thyberg som startar en komplett träverkstad med ett Logosol LM Pro bandsågverk när han går i pension. Ovan till höger Odd Fellows ordenslokal, där han bidrar med egensågat virke och arbete till renoveringen.

Gunnar Thyberg i värmländska Uddeholm brinner för att hjälpa andra människor. Lågan släcks inte för att han snart går i pension. Istället för att lägga sig på sofflocket, startar han en verkstad där människor får hjälp att hitta tillbaka till arbetslivet.

Gunnar började sin yrkesbana på Uddeholms stålverk i Hagfors. Där jobbade han med det mesta och fick insyn i allt vad det stora bruket sysslade med. När marknaden vek 1982 fick han ansvaret att hjälpa varslad personal till nya jobb. Det ledde vidare till en karriär inom arbetsförmedlingen, arbetsmarknadsinstitutet och därefter på ett konsultföretag.

DET HÄR ÄR PLANEN

Sedan några år driver han det egna företaget Bred Kompetens, men arbetet är detsamma som under de senaste 30 åren: Att hjälpa människor att hitta en ny plats på arbetsmarknaden.

– Arbetet med människor är intensivt och då är det skönt att rensa hjärnan med praktiskt arbete, säger Gunnar.

Han har samlat på sig en imponerande maskinpark. På gården står ett Logosol Norwood LM Pro bandsågverk och i dubbelgaraget får det knappt plats en cykel för alla maskiner.

Det är Logosols rikt- och planhyvel som snart får sällskap av multifräsen MF30, numeriskt styrd metallsvarv och fräs, svetsar och så vidare. Med andra ord en komplett verkstad för trä och metall.

Det finns en plan bakom investeringarna. 65-årsdagen närmar sig och målet är att starta en omställningsverkstad. Där ska han kombinera sina två stora intressen: Hantverk och människor.

– När jag blir ”statsanställd” är tanken att verkstaden ska vara öppen för människor som av olika skäl behöver hjälp med en omstart i livet, säger Gunnar.

MENINGEN MED LIVET

Sedan tiden på arbetsmarknadsinstitutet vet han hur välgörande praktiskt arbete är för den som av det ena eller andra skälet hamnat i marginalen. Här i Nysågat har vi flera gånger berättat om människor som sågat och snickrat sig friska.

– Visst är det så. Vi människor behöver få mening i livet och se resultat av vårt arbete, säger Gunnar.

Sågverket köpte han förra året. Någon tidigare erfarenhet av sågning hade han inte. Allt började med att han fick några stormfällda tallar av en bekant.

– En annan bekant hjälpte mig att såga upp stockarna med sin Solosåg, berättar Gunnar som konstaterade att den planerade verksamheten krävde ett eget sågverk.

SÅGAR TILL LOGEBRÖDERNA

Första steget blev att åka på kurs i konsten att bygga en badtunna hos Logosol. När han körde hem med det färdiga vildmarksbadet på släp, hade han också beställt ett bandsågverk som levererades i höstas.

Än så länge har det inte blivit så mycket sågat, men premiärvirket och det som tidigare sågats på Solosågen skänkte han till bygget av Odd Fellows nya lokal i Hagfors. Gunnar är en av ett 40-tal medlemmar och logen satsar för att intressera ungdomar att bli ordensbröder.

– När man sågar eget virke så öppnar sig många möjligheter, säger Gunnar när han visar byggarbetsplatsen.

När allt är klart och invigt är logelokalen bara öppen för edsvurna bröder och därför åkte Nysågats redaktör till Hagfors i virvlande snö och bitande kyla för att få bilder av bygget.

Och det är bara att hålla med Gunnar Thyberg om att eget virke öppnar många möjligheter, både för att sätta fart på människor som förlorat tilltron till sin egen förmåga och göra detsamma med föreningslivet, vilket Odd Fellows i Hagfors är ett bevis på.

Effektivt - enkelt

Det høvles panel, bjørkepanel. Olav Sve på Skatval i Stjørdal står foran høvelen og sender bjørkebordene inn i maskina. Den første høvelen ble kjøpt rundt 2004. Sve har satsa en del på sag og sagutstyr.

– Jeg mener dette er noe å satse videre på. Tømmer, sagutstyr og material skal bli arbeidsplassen framover, mener Sve, som har investert og bygd opp en effektiv produksjonslinje i de siste årene. Etter flere år i setet på grøftemaskiner og anna anleggsutstyr frister dette adskillig mer. – Jeg liker meg når jeg holder på med dette, sier han.

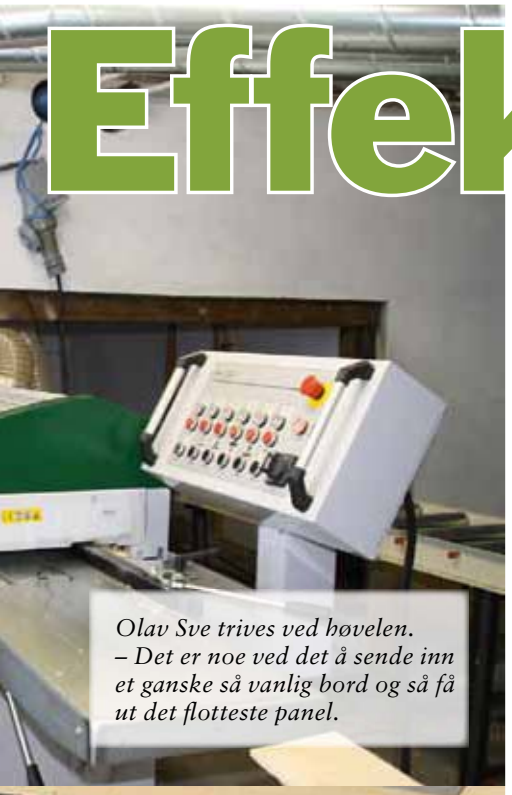

Olav Sve trives ved høvelen. – Det er noe ved det å sende inn et ganske så vanlig bord og så få ut det flotteste panel.

– For å øke kapasiteten og utnytte det jeg hadde, var det naturlig med ei slik rammesag, sier Olav Sve.

Sve liker det varierte som det gir å følge virke fra stokk til ferdig produkt.

Sve har bygd opp bygninger for dette og har nå hus og utstyr som trengs for å kunne drive som han gjør.

Sve har drevet i noen år. Sitt første Logosolutstyr kjøpte han for 10 – 11 år siden, og da ble det investert i en sagbenk med motorsag. Siden har det rulla og gått, som han sier, slik at han i dag har et svært moderne og effektivt anlegg for foredling av tømmer.

Mellom 200 og 400 m³ med tømmer kjøper han inn for året. I all hovedsak fra Allskog. I de siste årene har jeg også brukt en del arbeidstid på å bygge hus og installere utstyr så kubbikkmengden varierer litt fra år til år. Litt leiesaging er det også i tillegg til det som kjøpes inn.

POPULÆRE VARER

Sve har, om ikke spesialisert seg på villmarks- og anna panel, så er det produkter det går mye av, forteller han.

– Det har blitt populære varer i markedet. Jeg kjøper inn så å si bare furu og så litt lauvtrevirke. Lauvtreet er et spennende produkt å jobbe med. Veene går jo mest alle veier, i alle fall blir det litt motved. Men med det utstyret jeg nå har så går det veldig bra og panel av lauvtrær er et livaktig og fint panel, syns jeg, sier han.

I selve sagbruket der det skjæres planker og bord står ei ganske stor bandsag. For å øke kapasiteten samtidig som han fortsatt kunne jobbe alene, ble det i fjor investert i ei rammesag, type Låks 500.

– Nå er jeg ikke helt ferdig med alt angående selve bygget, men jeg har brukt rammesaga og den fungerer utrolig bra. Når elektriker er ferdig her og jeg har fått opp kamera så kan jeg stå ved bandsaga og skjære, samt at det går automatisk å klyve blokkene til planker eller bord.

3 M³ I TIMEN

– Det er jo en imponerende kapasitet på denne rammesaga. Og i tillegg blir det en meget fin sagflate. Jo, dette er blir bra, sier han. Utstyret er enkelt å montere, og det er også lite effektkrevende. Samt at det daglige vedlikeholdet er lik null.

Jo kapasiteten er der, 3 m³ i timen kan han sende igjennom rammesaga. En kan kjøre igjennom rundt 30 m³ før bladene kvesses. Sve kan på sin sag sende igjennom ei blokk på opptil 50 cm bredde som han da enten lager bord eller planker av. Opptil 20 blad kan han sette inn.

Rammesaga har vært produsert og solgt i rundt tjue år. For ca tre år siden ble de første solgt her i landet. Til nå er det levert godt et tjuetalls sager, forteller daglig leder i Logosol, Arve Stenstad. Han syns satsinga til Sve er interessant. Det er ingen tvil om at slike anlegg har ei framtid. – Det er ingen tvil om at markedet er der. Sve kan nå ta de ferdige bord, planker å kjøre bort til høvelen og lage panel, listverk eller anna som kunden etterspør. En får full utnyttelse av råvarene på et og samme sted og med full kontroll på hele produksjonslinja, forteller Stenstad.

RIKSANTIKVAREN KJØPTE

Sve høvler som sagt også. Han trives når han står ved maskina og ser den lager fine, gode produkter av råvarene som sendes inn i den.

Treet har en lang tradisjon her i landet. Treet har vært vårt tradisjonsrike byggemateriale i alle år. Helt fra de første enkle langhusene til vår tids standard og varierte bruksområde for materiellet.

Når Gol stavkirke skulle restaureres, kirka står nå ved nasjonalmuseet ved Bygdøy, ja da kom riksantikvaren til Sve og kjøpte material. Rundt 20³ ble handla og sendt sørover med bil. Det var til tak, forteller Sve, og det var skikkelig malmfuru som hadde stått et kvart tusen år.

Sve er jevnlig i kontakt med folka på Logosol. Det fungerer svært bra.

– Jeg har nå kommet med noen små innspill til de på sånne små tekniske forbedringer som med letthet kunne vært gjort. Særlig gjelder det styring av materialen inn i høvelen for eks. Og de hører nå på meg, sier han med et smil. Sammen med fire andre sagbrukseiere i Stjørdal er Sve med i et lokalt selskap, Varnestre. Fokuset der er på nærhet, spesielle produkter og kvalitet.

– For meg som satser en del på dette er det av avgjørende betydning at vi her i nærområdet samarbeider og skaper noe felles. Og med det utstyret jeg nå har investert i kan jeg oppfylle kundenes ønsker på en enkel og effektivt måte.

FLOTTE EGENSKAPER

Sve ser fram til at han snart er ferdig med bygging og får alt til å gli.

– Da skal jeg sage og skjære. Jeg skal høvle panel og listverk. Og jeg skal leve, sier han.

– Det er utrolig trivelig å kunne arbeide med tre. Levende materiale som har så mange flotte egenskaper i seg og når jeg i tillegg nå har montert godt utstyr for en rimelig penge så kan jeg i tillegg til saginga også rette bein ryggen, se meg om og kjenne på trivselen. Det er også viktig på en arbeidsplass i dag, forteller Olav Sve.

Sve liker det varierte som det gir å følge virke fra stokk til ferdig produkt. Her er bjørkebord klar for høvelen.

Aktivitetsplan for 2011

I 2011 så deltar Logosol på forskjellige messer rundt om i landet.
Her er de aktiviteter som er planlagt.
For sikkerhets skyld sjekk på www.logosol.no

8-9 April Sag og høveldager Logosol på Røra, Nord Trøndelag
25-26 Juni Landbruksmessa i Balsfjord, Troms
4-7 August Etnemarknaden i Etne, Haugesund i Rogaland
11-14 August Jakt og fiskedagene på Elverum, Hedemark
26-28 August Agrisjå på Stjørdal, Nord Trøndelag
9-11 September Dyrskun i Seljord, Telemark
4-5 November Sag og høveldager Logosol på Røra, Nord Trøndelag

LOGOSOL AS, Ystadvegen 41, 7670 Inderøy **www.logosol.no** Tlf: 47 87 50 00 Fax: 741 54 712

Det här är lyckan

Pension är tid att förverkliga sina drömmar.
För Gérard Saulnier är drömmen en japansk park med bro över en damm med karpar.
Bland annat.

Tillsammans med hustrun bor han på landet utanför byn La Bruère sur loire söder om Paris. Gérard Saulnier gick för ett par år sedan i pension från arbetet som speciallärare. Han hade mycket klart för sig vad den nyvunna friheten skulle användas till: Att förverkliga sina drömmar med hjälp av träden som växer runt huset och i familjen lilla skog på andra sidan landsvägen. Här finns tillräckligt med träd, i huvudsak ek, för att bygga både det ena och det andra.

– Ska vi bygga mer så finns det träd att hämta i den skog som min mor äger, säger Gérard Saulnier.

I en liten skog räcker det med ett litet sågverk. Strax efter pensioneringen införskaffades en Big Mill TimmerJig från Logosol med en rejäl motorsåg, en Stihl MS660. Med den sågade han upp både ekar och äppelträd som ändå skulle huggas ned.

Med hjälp av eget sågverk, kan Gérard Saulnier förverkliga sina drömmar av de träd som växer på familjens tomt.

BÄTTRE ARBETSSTÄLLNING

– Det känns mycket bättre att såga virke än att elda upp veden, säger Gérard Saulnier.

Han upptäckte att det fanns mer att såga än vad han i förstone hade planerat och att det är en avkopplande och rolig syssla.

Det var bara ett problem, han gillande inte arbetsställningen som följer av att stocken ligger på marken under sågningen. Därför beställde han ett större sågverk, Solosågen M7. Passande motorsåg hade han redan.

– Arbetsställningen är mycket bättre. Man står rak i ryggen och arbetar, istället för att stå på huk, säger han och rekommenderar den som tänker såga lite mer än enstaka stockar att välja en solosåg direkt.

STAKET FÖR BARNBARNET

Än så länge har det inte blivit så mycket byggt. Av den japanska trädgården har hittills blivit en damm. Fiskarna, karpar i olika färger, är på plats och över dammen går en provisorisk bro. Den slutliga i japansk stil kommer senare.

– Nästa projekt är att bygga ett staket runt dammen. Vi har nyligen fått ett barnbarn och då är det viktigare med ett skyddande staket än en vacker bro, säger Gérard Saulnier.

Flera projekt står på tur. Det finns en hel del som behöver repareras på huset och ekonomibyggnaderna. Snickerierna inne i huset är också i behov av reparationer och här är planen att skaffa en hyvelmaskin för att hyvla de paneler och lister som behövs av egna träd. Det finns som sagt en hel del träd på tomten och på andra sidan landsvägen.

Men ett av dem vägrar han att fälla. Den är en grov gammal ceder. Stormen har tagit toppen och vännerna tycker att trädet borde tas ned. Men det är ett av de få träd som Gérard Saulnier absolut inte vill sätta motorsågen i, det ger hela gården en unik karaktär.

Nu väntar Gérard Saulnier på att hustrun ska gå i pension, Vid Nysågats besök hade nedräkningen nått 50 dagar. Sedan ska de båda tillsammans skapa det hus och den trädgård som de drömmer om.

– Jag har sällskap av hunden och katten, men det är trevligare när man är två, avslutar Gérard Saulnier.

Har du skärpan?

De flesta vet hur det känns att arbeta med slöa verktyg.
Få vet dock hur enkelt det är att få full kontroll över både skärpan och eggvinkeln!

Med Tormek slipsystem kan du enkelt slipa alla dina eggverktyg rakbladsvassa. Ett professionellt slipsystem ger minimalt slitage på dina verktyg då inget överflödigt stål slipas bort. Samtidigt får du en välslipad egg i rätt vinkel som håller skärpan längre.

NYHET
DBS-22
JIGG FÖR BORRSLIPNING

Besök oss på vår hemsida
www.tormek.com

SVH-320
Jigg för maskinhyvelstål

SVP-80
Jigg för profilstål

7 ÅRS GARANTI
MADE IN SWEDEN

TORMEK®
Sharpening Innovation

Lindrev
Linsnöre
Tjärdrev

Vi har naturmaterial för nybyggnad och reparationer:
• Lindrev
• Linsnöre
• Tjärdrev.

Lindrev 20 mm tjockt, bredd 60 mm passar Logosolfräsens spår vid timring.

ZIKON
Linprodukter AB
Telefon: 0583-510 80
www.lindrev.com
E-post: zikon.ab@telia.com

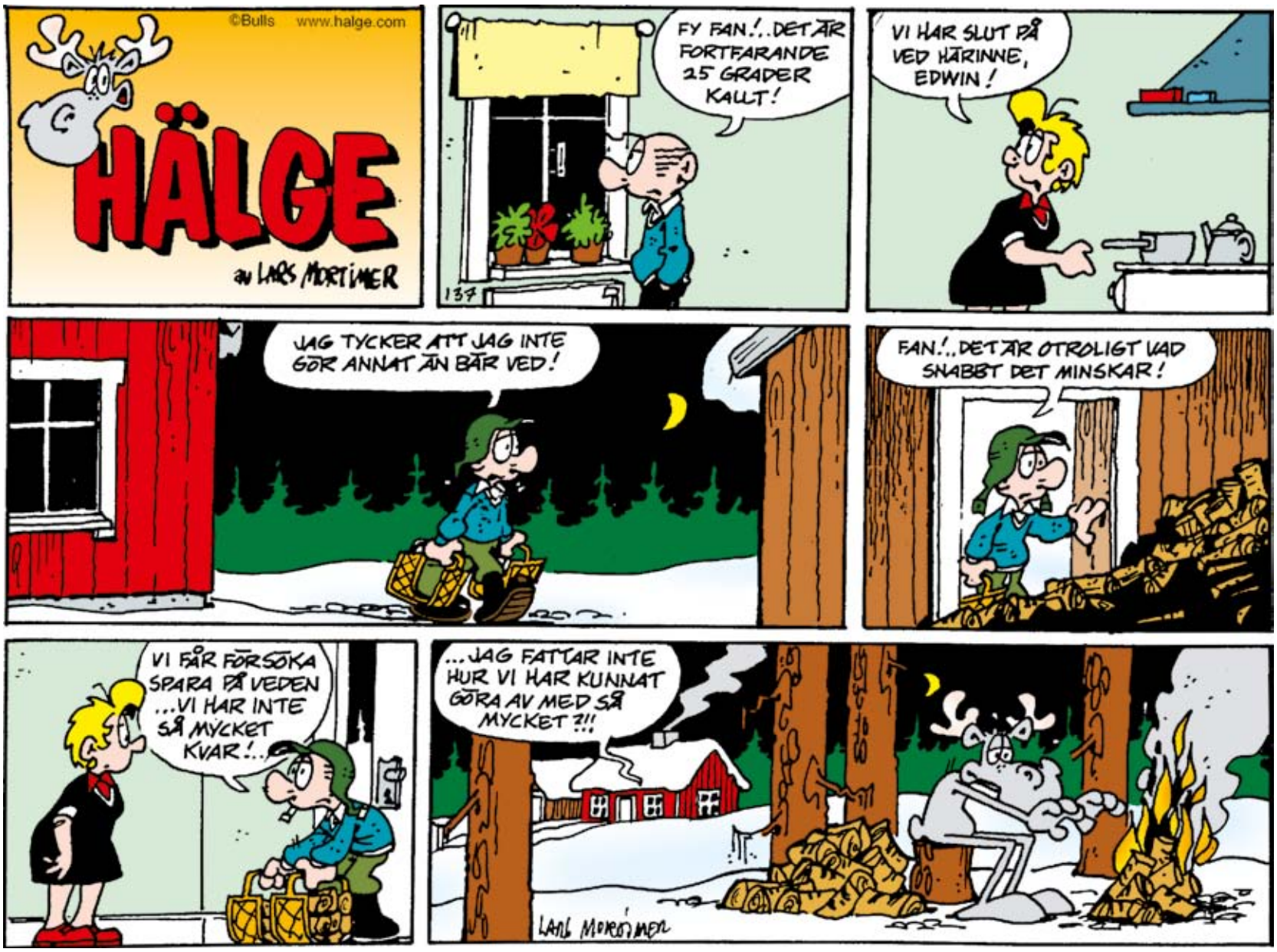

Årets kurser i träförädling på Internet och i praktiken

Du får mycket större utbyte av din investering och ditt intresse om du går på kurs. Det vet alla som deltagit i någon av Logosols utbildningar. Nu är det dags att boka någon av 2011 års kurser eller utbilda dig på Internet.

Enklast utbildar du dig på Internet. Redan nu finns en kurs i tillverkning av fönster på www.logosol.se. Nu produceras ännu en utbildning i tillverkning av trappor. De första lektionerna publiceras under våren.

Anmäl dig till Logosols nyhetsbrev www.logosol.se, så får du e-post varje gång en ny lektion publiceras.

Men bästa sättet att lära sig är fortfarande att gå på vanlig kurs. Det är som Bert Olsson, lärare på snickeriutbildningarna säger:

– Det är svårt att lära sig simma om man står på stranden och tittar på.

Göra själv med riktiga maskiner är metoden som används på alla Logosols kurser. Anmälan och information på www.logosol.se.

Timringskurser Härnösand:
Vecka: 18,21,34,38,40

Kurser Härnösand:
Fönsterkurs: 4-5/3, 19-20/3, 16-17/4, 24-25/9, 15-16/11,
PH260: 7/3, 2/4, 26/4, 1/9, 10/11, 10/12
SH230: 1/4, 27/5, 9/11,
Badtunna: 4-7/5, 6-9/9
Maskinsnickeri del 1: 23/3, 26/5, 22/9, 30/9, 24/11, 9/12
Maskinsnickeri del 2: 24-25/3, 3-4/9, 1-2/10, 25-26/11
Träteknik: 28/11 – 1/12

Stockholm:
M7: 14/3, 11/4, 9/5, 12/9, 10/10 (måndagar)
SH230: 11/3, 8/4, 7/10 (fredagar)
PH260: 18/3, 6/5, 9/9 (fredagar)

Bert Olsson är lärare både på Logosols snickerikurser i Härnösand och på Internet. Här pågår inspelningen av den kurs i tillverkning av trappor som släpps under våren. Filmaren heter Lars Wahlström.

Lägg ned badtunnan

Är du sugen på att bygga ett vildmarksbad, men tycker att användningen är för begränsad? Lägg ned tunnan och använd den som bastu.
Det gjorde Jan-Evert Frisendahl och Monica Tidén i Näsåker.

Idén till en bastutunna fick Jan-Evert på en marknad. En Solosåg hade han redan och möjlighet att ta hand om vindfällen. En färdig tunna kostade som en tvåkutterhyvel från Logosol.

– Det viktiga var inte priset utan att göra allt själv, säger Jan-Evert.

Han började med att såga virket ute på ett kalhygge. Sedan tog han hem det till Näsåker för hyvling och bastubygge.

– Typiskt att vi skulle välja den regnigaste sommaren på mannaminne, säger Jan-Evert.

Grannarna undrade vad det var som växte fram på villatomten. En av dem gissade potatiskällare.

Trots regnet blev tunnan färdig lagom till hösten. Den används flitigt och resultatet är bättre än väntat. Den runda formen gör att värmen sprids effektivare än i en vanlig bastu och den vedeldade tunnan blir bastuvarm på mindre än en timme.

Den nuvarande placeringen utanför villan är tillfällig. Tunnan ska flyttas till parets sommarstuga vid en sjö ett par mil från Näsåker. Under vintrarna kommer den att göra sommarstugan till ett efterlängtat mål för utflykter med snöskotern.

Jan-Evert har gjort nästan allt själv. Han har till och med blandat färgen och tillverkat shingeltaket.

–Taket ångrar jag att vi inte köpte färdigt. Det är billigare än att tillverka takshingel själv, säger han.

BRÄNDA BRÄDER

En snygg finess i bastun är att golvbräderna har bränts för att bli mer fukttåliga. Oavsett hur det är med den saken, så är det en snygg detalj i ett väl hopkommet bygge.

Innan tunnan hade Jan-Evert byggt en friggebod med egensågat virke, men utöver det har han ingen tidigare erfarenhet av sågning och hyvling. Nu har han fått blodad tand och smider planer på nya projekt, kanske i form av tunnor. Varför inte en gäststuga eller kanske ett bastutunna på hjul för uthyrning?

– Innan dess skulle vi behöva lite paneler och ett innertak till stugan, skjuter Monica in.

Det lovar Jan-Evert att fixa, vilket härmed är noterat...

NYHETER 2011

Motorsåg MS 261
Pris från 7.390:-
Fin stamtavla , senaste teknologin. En fantastisk effekt och ett proffspaket fyllt med utrustning.

Motorsåg MS 241 C-M NYHET!
Pris från 6.490:-
Otroligt smidig och lätt proffssåg med bra bett. M-Tronic ger optimal kraft i alla lägen.

Röjsåg FS 410 C-E NYHET!
Pris 7.490:-
Allround röjsåg för lantbrukare och markägare. Bra effekt, låga vibrationer och bekväm sele för långa arbetspass.

Röjsåg FS 460 C-EM K NYHET!
Pris 8.590:-
Den verkliga specialisten för skogsröjning. Stark, låga vibrationer och M-Tronic system för max effekt i alla lägen.

Samtliga priser är rekommenderade priser inkl. moms. Priserna gäller t.o.m. 2011-03-31.

STIHL® VIKING®

Se alla våra nyheter i 360° på
www.stihl-showroom.se
Gör som tusen andra gjort före dig – välj kvalitet.

www.stihl.se | 020-555 666

The leader gives it all.
STIHL®